

Beste Dorpsgenoten,

In april heb ik een rondreis door Iran gemaakt Van Amsterdam naar Teheran gevlogen en na een paar dagen naar het zuidelijk gelegen Shiraz gevlogen, vervolgens met de bus naar Persepolis, via Neyriz naar Kerman , de citadel van Ryan, naar Yazd, van Na'in naar Esfahan daarna naar Kashan. Bezoek aan Qom aankomst Teheran.

Iran is een land van tegenstellingen, de hoofdstad is Teheran, dat met meer dan 10 miljoen inwoners tevens de grootste stad van het land is in totaal wonen er in Iran +79.853.900 mensen. Het Perzisch, een Indo-Europese taal, is de officiële taal van Iran.

De export van aardolie en aardgas vormen de belangrijkste bron van inkomsten in Iran.Iran heeft daardoor een belangrijke positie en is op drie na de grootste olie-exporteur ter wereld.

Iran/Perzië heeft een bijzonder lange geschiedenis en wordt één van de bakermatten van de menselijke beschaving genoemd.De geschiedenis van Iran als land gaat terug tot de 6<sup>e</sup> eeuw v.Chr, toen Cyrus de Grote van de dynastie der Achaemeniden de verschillende volkeren van Iran verenigde.In de eeuwen hierna bereikte dit Perzische Rijk een enorme macht en werd het grootste wereldrijk uit de oudheid.

In de 4<sup>e</sup> eeuw v.Chr. veroverde de Macedoniër Alexander de Grote het Perzische rijk en versloeg Darius 111 in de Slag bij Gaugamela. Het land werd na Alexanders dood bestuurd door een Hellenistische (Griekse) klasse onder de Seleuciden.

Later versloegen de Parthen de Seleuciden en vestigden het Partische Rijk. Gevolgd door de Sasaniden,beiden zeer machtige rijken en geduchte tegenstanders van de Romeinen en Byzantijnen.

In de 7<sup>e</sup> eeuw werden de Sassaniden en grote delen van het Byzantijnse Rijk nadat beiden verzwakt waren door jarenlange oorlogen ,veroverd door de Islamitische Arabieren en werd in een periode van 200 jaar het Zoroastrisme: Aarde,lucht,vuur en water zijn binnen dit geloof heilige elementen, in de vuurtempel tref je de gewijde vlam die volgens overlevering al 1500 jaar brandt,buiten de stad zijn torens der stilte.

Het verbranden en begraven van de doden paste niet binnen de cultus, lijken werden hier voor de gieren achter gelaten, in Iran is dit niet langer toegestaan)De staatsgodsdienst werd vervangen door de soennitische islam.

In de 11<sup>e</sup> eeuw waren het de Turkse Seltjoeken die Perzië veroverden en de Arabieren versloegen,in de 13<sup>e</sup> eeuw viel het Mongoolse Rijk Perzië binnen.

Vanaf 1499 regeerde de dynastie van de Safawiden Perzië/Iran en voerden onder andere het sjiisme als staatsgodsdienst in.Het sjiisme is een van de redenen dat Iran nooit een Arabisch land is geworden en een eigen identiteit heeft bewaard. Met name onder sjah Abbas 1 kwam de Perzische cultuur tot volle bloei,wat goed te zien is in de toenmalige hoofdstad Esfahan.

Perzië/Iran wist in de 18<sup>e</sup> en 19<sup>e</sup> eeuw als één van de weinige landen in Azië redelijk onafhankelijk te blijven van westerse landen, al hadden met name het Verenigd Koninkrijk en Rusland er grote invloeden.

Rusland veroverde in vier oorlogen grote delen van het Perzische Rijk, gebieden zoals de Kaukasus en grote delen van Centraal-Azië (Tadzjikistan, Oezbekistan, Kirgizië en Turkmenistan.)

In de 20<sup>e</sup> eeuw heerste lange tijd de Pahlavi-dynastie, vader Reza Pahlavi kwam met een staatsgreep aan de macht, hij en zijn zoon Mohammad Reza regeerden als dictators.de Pahlavi's namen de titel sjah (koning) aan, maar waren van normale komaf. De bevolking maar ook geestelijken werden hard aangepakt en onderdrukt.

In 1951 werd Mohammad Mossadeq door het Iraanse parlement benoemd tot premier en werd enorm populair nadat hij de olie-industrie had genationaliseerd. In 1953 werd hij afgezet middels een staatsgreep door de sjah, gesteund door een Brits-Amerikaanse geheime operatie om de olie-industrie weer in Britse handen te krijgen en werd de sjah in toenemende mate Autocratisch. Halverwege de jaren 70 groeide de onvrede met het repressieve regime van de Sjah.

In 1979 dwong een brede opstand van geestelijken, studenten, intellectuelen, middenstanders en vele andere organisaties de dictatuur van de sjah ten val tijdens de Iraanse revolutie en koos er voor om de macht in handen van één persoon te geven: hun leider Ruhollah Khomeini.

Sindsdien wordt het land volgens een door hem opgestelde conservatieve islamitische wetgeving geregeerd en ligt de uiteindelijke macht in handen van de geestelijkheid.

Hiermee werd de voorafgaande sjahdictatuur vervangen door een even repressieve religieuze dictatuur gebaseerd op de Islamitische wet, de sharia.

Het westen, de Verenigde Staten voorop, veroordeelde de Iraanse Revolutie. Een aantal medewerkers van de Amerikaanse ambassade in Teheran werden 444 dagen gegijzeld tot op de dag van vandaag is de Amerikaanse ambassade in Teheran gesloten.

Van 1980 tot 1988 voerde Irak oorlog met Iran waarbij naar schatting één miljoen Iraniërs gedood werden. Het westen steunde de irakse dictator Saddam Hoessein in deze oorlog.

Na de dood van ayatollah Khomeini in 1989 werd ayatollah Ali Khamenei de Hoogste leider van Iran.

Onder presidentschap van de hervormingsgezinde Mohammad Khatami 1997-2005, werden in het land waarvan meer dan de helft van de bevolking jonger is dan 30 jaar, enkele veranderingen doorgevoerd in de richting van een meer democratische rechtstaat. Echter in 2005 werd de conservatieve Mahmoud Ahmedinejad, naar voren geschoven door de conservatieve geestelijkheid.

Bij de Iraanse presidentsverkiezing in 2009 won Ahmedinejad opnieuw, de uitslag leidde tot grote onrust er braken rellen uit, de hevigste in tien jaar.

In 2013 werd Hassan Rohani, een hervormingsgezinde, kandidaat bij de presidentsverkiezingen. Hij liet een verzoenende toon horen richting de westerse wereld en gaf aan, meer werk te willen maken van vrouwenrechten in zijn land.

De mensenrechten worden in Iran regelmatig geschonden. Vrouwen worden volgens de Iraanse visie op de sharia, (de islamitische wetgeving,) achtergesteld. Omdat het regime een strikte scheiding van de seksen aanhoudt, zijn er relatief veel vrouwelijke artsen en advocaten. Zij behandelen uitsluitend vrouwen.

Een bekende advocate is de mensenrechtenadvocate Shirin Ebadi, die in 2003 de Nobelprijs voor de vrede won.

Religie: Het sjiisme letterlijk: volgeling van Ali is een van de twee grote ideologische stromingen binnen de islam waarvan het andere het soenisme is.

Het sjiisme komt vooral voor in Iran daar is 89% sjiïet en 9% is soenniet.

Soennieten vormen het merendeel in de Arabische wereld.

Het verschil tussen soennieten en sjiïeten is bijna even oud als de islam zelf.

De profeet Mohammed, die in 632 stierf, had zijn opvolging niet geregeld.

De soennieten vinden dat de meest bekwame man onder de volgelingen van Mohammed hen moet leiden.

De sjiïeten beschouwen diens schoonzoon en neef Ali en zijn nageslacht als rechtmatige erfgenamen van de islam, volgens hen moeten moslimgeleerden op hun eigen intellectuele vermogen

vertrouwen om de sharia te interpreteren. Voor de soenieten is Mohammed dus de enige die moslims een leidraad voor hun leven aanreikt.

De twee belangrijkste takken van de islam hebben daarmee niet alleen een verschillend begrip van de geschiedenis van de islam, ze hebben ook hun eigen vormen van geloof.

Naast moslims zijn er relatief kleine erkende gemeenschappen christenen (ca. 300.000), (joden (20 tot 30.000) zoroastriërs (35 tot 60.000) Het grootste deel van de christenen behoren tot de Armeens- apostolische kerk.

De religieuze politie controleert op straat en bij de moskee of vrouwen zich wel aan de religieuze kledingvoorschriften van de islam houden, dat betekent ook voor toeristen dat je een hoofddoek op moet, lichaamsverhullende kleding aan moet en altijd lange mouwen, jongere moslima's zoeken de grenzen op en dragen een iets meer getailleerde jas en de broekspijpen worden iets smaller, ook krijgen de kleren meer kleur, maar veel vrouwen dragen de traditionele chador.

In restaurants moest ik er aan wennen dat de vrouwen van top tot teen bedekt zijn en de mannen met een overhemd of polo met korte mouwen en een spijkerbroek er naast loopt.

De westerse cultuur wordt vaak afgeschilderd als "verderfelijk en onzedelijk." De VS en Israël worden als de grote en de kleine satan betiteld, het zijn de geestelijken die het zeggen.

De bevolking is bijzonder vriendelijk naar toeristen toe en willen je ten aller tijden helpen en zeggen steeds welcome in Iran. Mensen ontmoeten elkaar in parken vooral in de avonden en praten met elkaar of gebruiken de avondmaaltijd in het park (picknicken) er zijn geen terrassen waar je even kunt zitten, theehuizen zijn ook ontmoetingsplekken waar de waterpijp rondgaat, alcohol is verboden voor iedereen, maar er wordt thuis soms wel wat gedronken maar wij hebben het moeten doen met blikjes alcohol vrij bier.

Vrouwen hebben het zwaar in de zomer door de verhullende kleding. De temperatuur kan in de zomer oplopen tot 40 graden.

Vrouwen en mannen doen hun boodschappen in de bazaar die over het algemeen overdekt is en redelijk koel, we hebben geen grote supermarkten gezien zoals in het westen gewoon is.

Er is een groot aanbod van groente en fruit wat heerlijk is ook kruiden in overvloed. Er wordt veel rijst, kip lamsvlees, kebab met granaatappel saus gegeten, ook de saffraanijsjes zijn lekker, het brood is plat en krijg je bij iedere maaltijd.

Pistache noten worden veel gegeten we hebben in het plaatsje Rafsanjan veel pistacheplanten gezien, velden vol.

Iran heeft haar eigen stijl van tuin aanleg, de Perzische tuin. We hebben de tuin van Mahan bezocht die ruim 100 jaar oud is met indrukwekkende waterpartijen en dito theehuis, zonder meer één van de mooiste tuinen van Iran.

In de grote steden zie je veel mensen die door plastische chirurgie hun neuzen laten verfraaien.

Yazd, volgens Unesco één van de oudste bewoonde steden ter wereld, is een bijzondere woestijnstad. De plaats is bekend door haar 'windtorens' een eeuwenoud en vernuftig koelsysteem dat er voor zorgt dat waterbronnen en huizen koel houden en in de winter warm.

Esfahan is de halve wereld zien. Het plein Meidan Emam van sjah Abbas (1587-1629) Vanaf het hoge terras van zijn paleis volgde de Sjah polowedstrijden die op het plein gespeeld werden. Om zijn uitzicht te veraangename liet hij de betoverende Masjed-e Imam bouwen.

Deze moskee is het toppunt van islamitische bouwkunst, alsof dit nog niet genoeg was, zorgde hij zelfs voor een tweede gebedshuis op het plein, dat 5 km lang is. Het was een onvergetelijke reis.

Lobetje Swijgman.